

Kultūru kryžkeleje (red. kol. J. Jurginis i in.), Vilnius 1970, Mintis, 8° ss. 238, nlb. 2.

Pod znamienym tytułem *Kultūru kryžkeleje* (Na skrzyżowaniu kultur) uczeni litewscy wydali jubileuszową księgę z okazji 400-lecia Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie (1570—1970). Zawiera ona 9 prac. Trzy pierwsze dotyczą samej biblioteki. L. Vladimirovas w rozprawie *400 metu kultūros, švietimo ir mokslo taikymo* (400 lat w służbie kultury, oświaty i szkoły) kreśli początki biblioteki Akademii Wileńskiej, narastanie księgozbioru i jego dzieje do czasu przekazania jezuitom wileńskim księgozbioru biskupa sufragana wileńskiego Jerzego Albinusa w 1570 r. po czasy współczesne. Jest to najobszerniejsza z opublikowanych tu prac (s. 5—88), oparta głównie na literaturze (przeważnie polskiej) i częściowo na materiale rękopiśmiennym. Kolejny artykuł, V. Chomskisa *Vilniaus universiteto kartografiniai rinkiniai* (s. 89—106), poświęcony jest zbiorom kartograficznym, wśród których bardzo ważne miejsce zajmuje kolekcja Joachima Lelewela, przekazana w 1925 r. Uniwersytetowi Wileńskiemu. J. Petraskiene zaś w dysertacji *Rankraštynas* (Zbiór rękopisów, s. 107—133) omawia dzieje zbioru rękopisów oraz krótko charakteryzuje jego zasoby.

W następnych trzech pracach omówiono zagadnienia dotyczące obserwatorium astronomicznego (P. Slavenas, *Senoji Vilniaus astronomine observatorija*, s. 134—143), dramatu i teatru Akademii Wileńskiej w XVI—XVIII w. (B. Kazlauskas, *XVI—XVIII a. Vilniaus akademijos drama ir teatras*, s. 144—172) oraz historii w litewskich szkołach jezuickich (głównie w Akademii) w XVIII w. (A. Sidlauskas, *Istorija XVIII a. Lietuvos jezuitu mokyklose*, s. 173—209). Ostatnie trzy artykuły dotyczą osób związanych z Wileńskim Uniwersytetem bądź przez studia bądź przez pracę naukową w nim: Wincentego Smokowskiego (J. Jurginis, *Studento Vinco Smakausko nuopelnas*, s. 210—214) orientalisty Józefa Juliana Sękowskiego, znanego też pod pseudonimem Barona Brambeusa (J. Jurginis, *Barono Brambeuso Alma Mater*, s. 215—220) oraz Józefa Łukaszewicza, rewolucjonisty i uczonego (V. Merkys, *Juozapas Lukoševičius — revoliucionierius ir mokslininkas*, s. 221—239).

Zamieszczone prace, jakkolwiek mają różną wartość, są pomocne w badaniach nad dziejami Akademii i Uniwersytetu Wileńskiego. Przyjemna zaś szata graficzna książki umiła niewątpliwie z niej korzystać.

Tadeusz Krahel